

1968, 14.-15. marec, Bratislava. - Vyhlásenie SNR k nastúpenému smeru progresívneho rozvoja československej spoločnosti.

Poslankyňa dr. Muriňová:

Súdružky a súdruhovia poslanci!

Komisia, ktorú ste zvolili, vám predkladá návrh vyhlásenia Slovenskej národnej rady k nastúpenému smeru progresívneho januárového pléna Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska.

Slovenská národná rada ako zákonná predstaviteľka samobytnosti slovenského národa vyslovuje v jeho zastúpení plnú podporu záverom januárového pléna Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska a bezvýhradne sa s nimi stotožňuje.

Tieto historicky významné zasadnutia vrcholných orgánov komunistickej strany po vecnom rozbere nedostatkov v politickom a hospodárskom živote našej spoločnosti otvorili cestu k širokému uplatneniu socialistickej demokracie ako základnej podmienky na plný rozvoj tvorivej iniciatívy českého a slovenského pracujúceho ľudu i pracujúcich ostatných národností pri výstavbe spoločnej socialistickej vlasti, Československej socialistickej republiky.

Slovenská národná rada s hlbokým uspokojením oceňuje, že ako neoddeliteľná súčasť demokratizačných opatrení sa nastolila úloha dôsledného zrovnoprávnenia našich dvoch štátotvorných národov Čechov a Slovákov a jeho zodpovedajúceho ústavného vyjadrenia. Treba odstrániť všetky doterajšie deformácie štátoprávneho usporiadania vzťahov českého a slovenského národa a vrátiť sa k revolučnému odkazu Slovenského národného povstania, že sa má v obnovenej Československej republike dôsledne uskutočniť zásada rovný s rovným. V tom je záruka skutočného bratstva medzi obidvoma našimi národmi a záruka nerozbornej jednoty Československej socialistickej republiky.

Slovenská národná rada schvaľuje postup svojho predsedníctva, ktoré bezprostredne po januárových zasadnutiach ÚV KSČ a ÚV KSS pristúpilo v uskutočňovaní nastúpeného smeru progresívneho rozvoja spoločnosti a štátu. V takomto duchu sa na viacerých schôdzach zaoberalo aj rozpracúvaním záverov uvedených zasadnutí o štátoprávnom usporiadaní vzťahov českého a slovenského národa, vrátane vzťahov ústredných a slovenských národných orgánov.

Vyjadrujúc stanovisko najširších vrstiev národa a s hlbokým vedomím zodpovednosti voči nemu i celej Československej socialistickej republike, Slovenská národná rada konštatuje, že doterajší takzvaný asymetrický model - ktorý principiálne nie je schopný vyjadriť a správne zabezpečiť štátoprávne vzťahy dvoch rovnoprávných národov, pretože ich postavenie vyjadruje rozdielne - sa počas svojho 23-ročného uplatňovania v štátoprávnej a politickej praxi na Slovensku preukázateľne zdiskreditoval a jednotu republiky nielenže neposilňoval, ale naopak, oslaboval. Preto niet k nemu dôvery ako k štátoprávnej forme na vyjadrenie rovnoprávných vzťahov medzi našimi národmi na zásadách rovného s rovným, samourčovacieho práva a národnej zvrchovanosti.

V záujme rozvoja našej socialistickej spoločnosti, upevnenia jednoty československého ľudu a jeho dôvery v politiku Komunistickej strany Československa, je nevyhnutná zásadná zmena v štátoprávnom usporiadaní vzťahov českého a slovenského národa. Slovenská národná rada nastoľuje so všetkou vážnosťou potrebu rešpektovať socialisticke federatívne usporiadanie ako formu zodpovedajúcu marxisticko-leninským zásadám národnostnej politiky a vykonať prípravné práce pre takéto usporiadanie v novej ústave Československej socialistickej republiky ešte v období príprav XIV. zjazdu KSČ.

Tomuto zásadnému usporiadaniu môže z dôvodov vhodného politicko-organizačného postupu ako organická súčasť a vývinový stupeň v najbližšom období predchádzať odstránenie najpálčivejších nedostatkov súčasného neuspokojivého stavu úpravy štátových vzťahov českého a slovenského národa v duchu zásad Košického vládneho programu. V tomto prípade má ústavný zákon týkajúci sa postavenia a kompetencie slovenských národných orgánov predovšetkým

- oddeliť v Slovenskej národnej rade orgány zákonodarnej moci od orgánov moci nariaďovacej a výkonnej,
- zveriť Slovenskej národnej rade na území Slovenska úplnú zákonodarnú právomoc okrem vecí ústavou taxatívne zverených do výlučnej právomoci Národného zhromaždenia,
- pri vymedzení vzťahov medzi vládou Československej socialistickej republiky a vrcholným výkonným orgánom štátnej moci na Slovensku vychádzať zo zásady, že výkonná moc na Slovensku patrí výkonným orgánom Slovenskej národnej rady na všetkých úsekoch štátnej správy a hospodárskeho riadenia, okrem vecí výlučne celoštátnej povahy akými sú najmä: národná obrana, zahraničná politika a menové otázky,
- obnoviť inštitúciu štátnych tajomníkov v postavení členov vlády v centrálnych orgánoch; ktorých pôsobnosť je výlučne celoštátna, a to pri dodržaní zásady, že túto funkciu bude zastávať predstaviteľ slovenského národa, ak je minister predstaviteľom českého národa, a naopak,
- politicky a ústavne vylúčiť možnosť majorizovať slovenský národ v štátových vzťahoch českého a slovenského národa a vo veciach hospodárskeho riadenia,
- v duchu zásad socialistického internacionalizmu vytvoriť právne a politické podmienky na zabezpečenie všestranného hospodárskeho a kultúrneho rozvoja spoluobčanov maďarskej a ukrajinskej národnosti.

Slovenská národná rada je presvedčená, že federatívne usporiadanie štátu posilní našu socialistickú demokraciu a upevní československú štátnosť, založenú na zásadách bratstva a najužšej spolupráce našich národov a národností, ich jednoznačnej a neochvejnej oddanosti veci socializmu, priateľstva a spojenectva s ľudom Sovietskeho zväzu i ostatných krajín socialistického spoločenstva. Slovenská národná rada verí, že štátovo usporiadanie vzťahov slovenského a českého národa na princípoch rovnoprávnosti a všestranná demokratizácia života našej spoločnosti nepochybne prispievajú aj k celkovému zvýšeniu príťažlivosti socialistického zriadenia.

Výsledky posledných plenárnych zasadnutí Ústredného výboru KSČ a Ústredného výboru KSS a pripravovaný Akčný program Komunistickej strany Československa sú základom, na ktorom sa zjednotí úsilie všetkých vrstiev československého pracujúceho ľudu pri plnení úloh ďalšieho socialistického rozvoja spoločnosti a štátu. V tomto duchu sa Slovenská národná rada obracia na všetkých pracujúcich Slovenska, aby nadšenou, iniciatívnou a húževnatou prácou pri plnení úloh rozvoja hospodárstva a kultúry plne rozvinuli stranou začatý obrodný proces. Zároveň vyjadruje pevnú dôveru a presvedčenie, že celý slovenský národ, verný odkazu Slovenského národného povstania, jednotne a odhodlane nastúpi pod vedením komunistickej strany do boja za uskutočňovanie a utvrdenie progresu vo všetkých oblastiach nášho spoločenského života, za rozkvet Slovenska a za silnú Československú socialistickú republiku.

Slovenská národná rada ako zákonná predstaviteľka slovenského národa ubezpečuje pracujúcich miest a dedín, že vynaloží všetko svoje úsilie na všestranný hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenska a tým súčasne aj na ďalšie upevnenie spoločnej vlasti Čechov a Slovákov, ako i národností Československej socialistickej republiky.

SNA, f. SNR, Zápisnice zo zasadnutí pléna 1944-1968, inv. č. 864, kr. 4, Stenografická správa zo 14.-15.3.1968, s. 226-229. - Tlač A4, slovensky, 4 s.